

ЧЕТВЪРТО ЗАСЕДАНИЕ

Събота, 4 ноември 1961 г.

(Открито в 9 ч.)

Председател Фердинанд Козовски: *(Звъни)* Другарки и другари народни представители! В залата присъствуват повече от две трети от народните представители. Откривам заседанието.

Продължаваме разискванията по останалите точки от дневния ред. Следва

Разглеждане законопроекта за утвърждаване на указите, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 22 юни до 31 октомври 1961 г.

Бюрото предлага мотивите и текстът на законопроекта да не се четат. Има ли друго предложение? — Няма. Който от народните представители е съгласен, моля да гласува. Мнозинство, приема се.

(Прилагат се мотивите и текстът на законопроекта съгласно чл. 38 от Правилника за вътрешния ред на Третото Народно събрание:

МОТИВИ

към законопроекта за утвърждаване на указите, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 22 юни до 31 октомври 1961 г.

Другарки и другари народни представители! След приключване заседанията на седмата извънредна сесия на Народното събрание през месец юни т. г. Президиумът на Народното събрание по предложение на правителството и за да отговори на неотложни нужди на държавното управление, издаде въз основа на чл. 35, точка 5 от Конституцията на Народна република България и чл. 5, буква „б“ от Закона за Президиума на Народното събрание четири указа, а именно: Указ за изменение на Указа за правата на Българската народна банка при ликвидирание на вземанията ѝ и за наказанията за нарушаване правителствените разпоредения по дейността на банката; Указ за прилагане на някои разпоредби от Кодекса на труда по отношение на административния и инженерно-техническия персонал и механизаторите при тру-

дово-кооперативните земеделски стопанства; Указ за изменение и допълнение на Указа за уреждане на някои права на завършилите военноучебните заведения под ведомството на Министерството на народната отбрана и военноучебните заведения в Съветския съюз и Указ за допълнение на Указа за пощенските, телеграфните, телефонните и радиосъобщения в Народна република България.

С първия указ се опрости процедурата, по която ще се налагат глоби за нарушения на правителствените разпоредби по дейността на Българската народна банка, и изрично се забрани изплащането на наложените на длъжностни лица глоби за допуснати нарушения по същия указ със средства от предприятието.

С втория указ се създава възможност от 1 юли 1961 г. за административния, инженерно-техническият персонал и механизаторските кадри при трудово-кооперативните земеделски стопанства да се ползват от правата по Кодекса на труда както работниците и служителите, като за целта се препраща към съответните текстове на Кодекса на труда, които ще се прилагат и за тях.

С третия указ се признава висше образование по съответния профил на офицерите, завършили висшите военни училища със срок на обучение не по-малко от 4 години.

С четвъртия указ се урежда положението на куриерската служба при Министерството на транспорта и съобщенията, пренасяща поверителната кореспонденция на държавните учреждения, предприятия и на обществените организации.

Основанието, на което са издадени тези укази, изисква те да бъдат утвърдени от Народното събрание в първата му сесия след приемането им. Настоящата сесия на Народното събрание следователно следва да се занимае с въпроса за утвърждаването на горните укази.

Като имате предвид изложеното, Президиумът на Народното събрание Ви предлага, другарки и другари народни представители, да обсъдите приложения законопроект и да гласувате за приемането му.

София, октомври 1961 г.

Председател на Президиума на Народното събрание:

Д. Ганев

Секретар на Президиума на Народното събрание:

Т. Даскалов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за утвърждаване на указите, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 22 юни до 31 октомври 1961 г.

Член единствен. Утвърждават се следните укази, издадени от Президиума на Народното събрание въз основа на чл. 35, точка 5 от Конституцията на Народна република България и чл. 5, буква „б“ от Закона за Президиума на Народното събрание за времето от 22 юни до 31 октомври 1961 г.:

1. Указ за изменение на Указа за правата на Българската народна банка при ликвидирание на вземанията ѝ и за наказанията за нарушаване правителствените разпореждания по дейността на банката.

2. Указ за прилагане на някои разпоредби от Кодекса на труда по отношение на административния и инженерно-техническият персонал и механизаторите при трудово-кооперативните земеделски стопанства.

3. Указ за изменение и допълнение на Указа за уреждане на някои права на завършилите военноучебните заведения под ведомството на Министерството на народната отбрана и военноучебните заведения в Съветския съюз.

4. Указ за допълнение на Указа за пощенските, телеграфните, телефонните и радиосъобщения в Народна република България.)

Бюрото е уведомено, че от страна на Президиума на Народното събрание специален доклад по законопроекта няма да има.

Поканвам докладчика на Законодателната комисия др. Кирил Арабаджийски да прочете предложението на комисията.

Докладчик Кирил Арабаджийски: (Чете)

„ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на Законодателната комисия по законопроекта за утвърждаване на указите, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 22 юни до 31 октомври 1961 г.

Законодателната комисия предлага на Народното събрание да гласува и приеме горния законопроект, както е предложен от Президиума на Народното събрание, без изменение.

Председател на Законодателната комисия:
Б. Лозанов“

Председател Фердинанд Козовски: По законопроекта няма записали се оратори. Искат ли някой от народните представители да се изкаже? — Няма. Моля докладчика да чете законопроекта.

Докладчик Кирил Арабаджийски: (Чете)

„З А К О Н

за утвърждаване на указите, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 22 юни до 31 октомври 1961 г.“

Председател Фердинанд Козовски: Който от другарите народни представители е съгласен с прочетеното заглавие на законопроекта, моля да гласува. Мнозинство, приема се единодушно.

Докладчик Кирил Арабаджийски: (Чете)

„Член единствен. Утвърждават се следните укази, издадени от Президиума на Народното събрание въз основа на чл. 35, точка 5 от Конституцията на Народна република България и чл. 5, буква „б“ от Закона за Президиума на Народното събрание за времето от 22 юни до 31 октомври 1961 г.:

1. Указ за изменение на Указа за правата на Българската народна банка при ликвидиране на вземанията ѝ и за наказанията за нарушаване правителствените разпореждания по дейността на банката.

2. Указ за прилагане на някои разпоредби от Кодекса на труда по отношение на административния и инженерно-техническият персонал и механизаторите при трудово-кооперативните земеделски стопанства.

3. Указ за изменение и допълнение на Указа за уреждане на някои права на завършилите военноучебните заведения под ведомството на Министерството на народната отбрана и военноучебните заведения в Съветския съюз.

4. Указ за допълнение на Указа за пощенските, телеграфните, телефонните и радиосъобщения в Народна република България.“

Председател Фердинанд Козовски: Който от другарите народни представители е съгласен с член единствен от законопроекта, така както беше прочетен, моля да гласува. Мнозинство, приема се единодушно.

Преминуваме към разглеждане на следващата точка от дневния ред, а именно:

Информация на министъра на външните работи по някои въпроси на международното положение и приемане декларация на Народното събрание.

Има думата министърът на външните работи др. Карло Луканов.

Карло Луканов: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! Нашето Народното събрание заседава само няколко дни, след като привърши своята работна-историческият XXII конгрес на Комунистическата партия на Съветския съюз. Не само целият наш народ, не само всички комунисти на света, но и всички истински приятели на мира и на прогреса получиха в материалите на XXII конгрес на КПСС източник на непрекъснато вдъхновение в своя мирен труд и в борбата за благото на своите народи, в борбата против империалистическото потисничество, в борбата за осигуряване на траен мир. Убеден съм, че ще изразя и вашето мнение, ако заявя, че поддържаме изцяло думите на първия секретар на ЦК на Българската комунистическа партия др. Тодор Живков: Ние гледаме на XXII конгрес като на конгрес, който изрази и нашите мисли и чувства, на програмата на Комунистическата партия на СССР, приета от XXII конгрес — като на наша програма, на решенията на конгреса — като на пътеводна звезда за още по-големи успехи на вътрешната и външната политика на всички социалистически страни.

Двадесет и вторият конгрес на Комунистическата партия на Съветския съюз още веднъж и с изключителната марксистко-ленинска задълбоченост обсъди основните проблеми на международното положение. От забележителните доклади и изказвания на др. Хрущов, от изказванията на делегатите на конгреса, на представителите на всички комунистически партии — гости на конгреса, и от резолюцията на конгреса по отчетния доклад на ЦК на КПСС следва, че комунистите имат всичкото основание да бъдат, както винаги, оптимисти и да гледат със спокойствие на бъдещето. Не могат да не бъдат оптимисти носителите на напредничавите социалистически идеи, на които принадлежи бъдещето. Комунистическите партии още веднъж потвърдиха изводите, които те направиха на съвещанията в Москва през 1957 и 1960 г. Решаващ фактор в сегашния исторически период е преди всичко могъществото и непрекъснатото укрепване на социалистическия лагер, загиването на колониалната система на империализма и фактът, че политиката на мирно съвместно съществуване, която провеждат социалистическите държави, печели все повече сърцата и умовете на милионите маси в света. Изтеклият период потвърди и извода, че войната не е фатално неизбежна, колкото и да е тя присъща на империализма, защото сферата на

неговата дейност се стеснява все повече и повече, ограничава-на от наличието на могъщия социалистически лагер, на голя-мата група миролюбиви държави и от движението за мир в света.

Както заяви ръководителят на нашата делегация на XXII конгрес на КПСС — първият секретар на ЦК на БКП др. То-дор Живков, ние ще направим следващите за час изводи от констатациите и решенията на конгреса. На мен е възложено накратко да се спра само на някои въпроси на съвременното международно положение, които имат значение във връзка с предложението на Вашето внимание декларация. В резолю-цията на XXII конгрес на КПСС е казано: „Въпросът за ук-репването на мира изисква неотложно разрешаване, въз осно-нова на принципите на мирното съвместно съществуване на основните международни проблеми, на първо място: общо и пълно разоръжаване при най-строг международан контрол; окончателно да се ликвидира колониалното потисничество във всичките му форми и прояви, да се осигури на дело ефикасна помощ на народите, които неотдавна завоюваха своята неза-висимост; да се ликвидират остатъците от Втората световна война, да се уреди по мирен начин въпросът за Германия; да се възстановят законните права на Китайската народна ре-публика в ООН, съществено да се подобри механизмът на ООН; да се развият делови междудържавни отношения и икономическите и културните връзки между всички страни.“

Няма никакво съмнение, че от уреждането на изброените въпроси са заинтересувани всички народи. Заинтересуван е и нашият народ, който има твърдото намерение да построи ко-мунистическото общество у нас. Социалистическото строител-ство изисква да се установи траен мир в света. В условията на мирно съвместно съществуване с всички държави на до-бросъседство и нормални икономически и културни връзки с близки и далечни страни най-добре, най-бързо ще бъдат из-пълнени нашите строителни планове. Затова сме ние искрени борци за мир. Но ние не можем да не забелязваме, че импе-риалистите, особено през тази година, изостриха до краен предел международното напрежение и направо заплахват со-циалистическите страни с война, включително и термоядрена война. Тези неразумни заплахи западните държави предпри-еха във връзка с предложението на Съветския съюз, подкре-пено от всички социалистически държави, да бъде сключен мирен договор с Германия, да се сложи черта под Втората световна война и да се ликвидира ненормалното положение в Западн Берлин.

Съветското предложение за сключване на мирен договор с Германия, придружено от проект за такъв договор, дати-ра от близо три години. Това предложение бе направено в момент, когато окончателно се изясниха някои важни и нео-

спорими факти, отнасящи се до следвоенния развой на нещата в Германия и в света.

Колкото и да се опитват някои на Запад да се правят на късогледи или дори слепи, реално съществуват две германски държави със съвършено различен общественоекономически строй. Германия сега не е разделена по национален, а по социален признак, което прави невъзможно автоматическото ѝ обединяване или обединяването ѝ с решение отвън. Не е нужно особено да се доказва, че за този развой на нещата са виновни не само оцелелите представители на разгромения във Втората световна война германски империализъм, но и преди всичко техните западни покровители. Достатъчно е да се припомни, че през април 1945 г., само три дни след смъртта на Рузвелт и почти едновременно в САЩ и в някои потайни кътчета на бившия германски райх, бяха свикани тайни сборища на финансови магнати и техните политически и военни специалисти, които начертаха осъществяваната впоследствие линия на възкресяване на германския милитаризъм и реваншизъм. Тази линия още от 1945 г. започнаха да провеждат в своите окупационни зони трите западни държави, макар да бяха подписали тържествено Потсдамските споразумения.

В Потсдамските споразумения се предвиждаше да се създадат такива условия за общественоеполитически живот в Германия, които да позволят на германския народ да стане истински пълноправен стопанин на своята земя, а не роб на монополите и на милитаризма, да се нареди в строя на миролюбивите държави и да престане да бъде заплаха за своите съседи и за мира в света. Това важно обстоятелство си дават вид, че са забравили всички онези, които начело с канцлера Аденауер и неговия военен министър Щраус днес най-много претендират за „правото на самоопределение“ на германския народ. Сега само най-малките дечица не знаят, че в Германската федерална република е напълно възстановено могъществото на тръстовете като Фарбениндустри и известните оръжейни монополи; че западногерманският бундесвер се състои само от офицери и подофицери, за да има възможност при нужда в най-къс срок да се превърне в многомилionenна армия; че в западногерманските съдилища са се настанали бивши хитлеристки съдии, а в училищата обучават децата бивши хитлеристки учители; че в ГФР е издаден закон за пенсиониране на бившите есесовци, като право на пенсия имат най-закоравелите и с най-голям стаж — 10-годишна практика — есесовски главорези; че в ГФР свободно действуват всички бивши хитлеристки организации от рода на „Стомания шлем“, на чиито сборища произнасят поощрителни речи официални лица от западногерманското правителство; че най-високопоставени лица във Федералната република, начело с нейния канцлер, недвусмислено претендират за чужди земи и

вече не се стесняват да заплашват социалистическите страни с нови въоръжени походи против тях.

За тези факти ръководителите на западните държави предпочитат да мълчат. Ако споменават Потсдамските споразумения, то е само за да претендират за окупационни права, без да считат за нужно да дадат отчет пред световната общественост, как изпълниха задълженията си да ликвидират германския генерален щаб и да изкоренят германския милитаризъм, германските монополи, остатъците от хитлеристките реваншистки организации.

Днес представителите на западните държави заявяват, че сегашните ръководители в Западна Германия не били вече като някогашните хитлеристки завоеватели. На Запад профанират идеята за дружба между народите, като се мъчат да убедят своите народи, че било настанало време да се сложи край на миналите вражди, макар да не е ликвидиран германският милитаризъм, този най-зъл враг на народите. Когато на Запад дават възможност на западногерманските войнoлюбци да се обучават на тяхна територия и да се въоръжават с най-модерни оръжия, би трябвало да помнят поне това, че само преди десетина години днешните ръководители на ГФР се обявяваха против създаването изобщо на постоянна войска и дори кълнеха, че трябвало да изсъхнат ръцете на онзи германец, който отново се хване за оръжието, а сега говорят за историческата мисия да създават „нов ред“ в Европа, за насилствено поглъщане на Германската демократична република и претендират за същото „жизнено пространство“, с което Хитлер оправдаваше своята разбойническа война.

Истината е тази, че само в бившата съветска окупационна зона бяха изпълнени Потсдамските споразумения. На тази част от територията на фашистка Германия беше създадена първата работническо-селска германска държава, в която са изградени непоклатими политически и икономически основи на социалистическото общество. Огромните успехи във всички области на живота и непрекъснато растящият международен авторитет превърнаха Германската демократична република във важен фактор на мира и сигурността в Европа и в света, в здрава опора и надежда на всички миролюбиви и прогресивни сили в цяла Германия.

На империалистите, разбира се, не харесва това, че в Германската демократична република се установи социалистически ред, но за всички народи в света е от извънредно голямо значение, че ГДР е миролюбива държава, която не заплашва никого, не претендира за нищи земи, готова е да сътрудничи с всички държави на равноправни начала в политическата, икономическата и културната област в името на мира и мирното съвместно съществуване.

Въпросът следователно стои така: могат ли истинските приятели на мира, могат ли най-близките съседи на Германия — такива страни, като Чехословакия, която Хитлеровият райх имаше намерение да затрие от лицето на земята, или Полша, която Хитлер беше превърнал в генерално губернаторство и я обезлюдяваше систематически, като Съветския съюз, който даде неизброими човешки и материални жертви във войната срещу Хитлер, или балканските държави, които не веднъж са изпитвали пагубните последици от агресивната германска политика — могат ли тези и други съседни на Германия държави да продължават да търпят и да гледат спокойно как в Западна Германия надигат глава наследниците на германския кайзер и на бесния фюрер и се готвят да подпалят Трета световна война? Има ли някакво средство да бъдат обуздани подпалвачите на война?

Всеки, който не е заслепен от тесногърди класови или кастови интереси, всеки, който оценява нещата от гледище на общонационалните интереси, всеки, който желае искрено мира, не може да не приеме, че е свършено правилно предложението на Съветския съюз да бъде сложен край на Втората световна война, да бъде уреден германският въпрос по задоволителен за всички начин, да бъде предотвратена една нова световна война, която има своето тлеещо огнище в центъра на Европа. Най-сполучливото мирно разрешение на този въпрос би било сключването на мирен договор с двете германски държави от всички страни, които участваха във войната срещу хитлеристка Германия. Такъв мирен договор би могъл да прекрати по-нататъшното милитаризиране на ГФР, да попречи на въоръжаването ѝ с ракетно и ядрено оръжие, да я постави в рамки, от които тя не би била в състояние да предприеме агресия.

Западните покровители на ГФР обаче не желаят такова решение на въпроса. Как следва в такъв случай да постъпят заинтересуваните от запазването на мира държави? Очевидно на тях не им остава друго освен да сключат мирен договор с ГДР, която изяви готовност за това, и във връзка с това да разрешат т. нар. западноберлински въпрос.

Какво представлява всъщност западноберлинският въпрос? Известно е, че Западен, както и цял Берлин се намира дълбоко в територията на Германската демократична република. На времето Берлин бе разделен на сектори, за да могат четирите сили-победителки да осъществят от бившата столица на Германия своите задължения по Потсдамските споразумения в съответните окупационни зони. Следователно великите сили се намериха и намират в Берлин само като окупатори и до нормализиране на положението, ако не в цяла Германия, то поне в онази част от територията, в която се намира самият град. Западен Берлин с факта на неговата окупация от

трите западни държави не остана нито на времето нито пък сега, част от тяхната окупационна зона. Той не принадлежи и не може да принадлежи на Западна Германия. Когато се сключи мирен договор с ГДР, правилно би било на нейна територия изобщо да няма чуждестранно тяло и целият град да ѝ принадлежи. Но тъй като в Западен Берлин общественно-политическият строй изостана от развитието на ГДР и днес се различава от социалния строй на ГДР, правителството на Германската демократична република прави извънредно благороден жест, като изявява готовност да даде гаранция, че след сключването на мирния договор то няма да се стреми да измени общественния ред в Западен Берлин. По-добър изход от това положение — създаването на един свободен демилитаризиран град (нещо, което в историята на германската държава изобщо не е новост, защото и в миналото са съществували свободни германски градове), не може да се намери. Известно е, че съветските предложения предвиждат гаранции и от страна на великите държави и готовност да се допусне присъствието в Западен Берлин на техни символични сили и евентуалното настаняване на някои международни органи. Населението на Западен Берлин би имало свободата да урежда живота си според желанието си, но именно свободно, т. е. без провокаторски централи, с които е пълен сега и които в сърцето на ГДР работят против нея и нейните съюзници. Тъкмо това обаче не желаят заслепените от антикомунизъм западни ръководители.

Какъв е истинският техен интерес, когато отхвърлят разумните предложения на социалистически държави — това ясно определи в началото на август тази година кметът на Западен Берлин и ревностен глашатай на реваншизма, десният социалдемократ Брандт, в една статия, поместена в американския в. „Ню лидер“: „От началото на студената война — пише той — беше ясно и неопровержимо доказано, че Западен Берлин може да се използва като база за създаване чрез Източна Германия на различни трудности на Съветския съюз. Фактически той стана място, където западните държави имат възможност да мобилизират своите сили.“ Ето къде е въпросът. Ето защо западните държави, които помогнаха да се възкреси в Западна Германия милитаризмът и реваншизмът, не желаят да говорят за разрешаване на германския въпрос и изцяло свеждат проблема за ликвидиране на остатъците от Втората световна война, поставен от Съветския съюз, до въпроса за запазване на техните окупационни права в Западен Берлин.

Другарки и другари народни представители! През август т. г. нашето правителство излезе с декларация по въпроса за сключване на мирен договор с Германия и за уреждане на западноберлинския въпрос. Не се съмнявам, че Народното съ-

бране на свой ред ще одобри единодушно действията на нашето правителство. Изминалият от август досега кратък срок потвърждава правилността на нашата правителствена декларация.

Мога да ви доложа, че на XVI сесия на ООН, в дневния ред на която германският въпрос изобщо не фигурира, няма представител на коя да е от държавите—членки на ООН, който в своите изказвания в общите разисквания да не е засегнал въпроса за германския мирен договор и за ликвидиране на остатъците от Втората световна война. Разбира се, и в ООН мненията се разделяха главно на три категории. На ясната позиция на социалистическите страни, подкрепена от редица делегации на неутралните държави, се противопостави групата на държавите от агресивните блокове, създадени от Североамериканските съединени щати — НАТО, СЕАТО и СЕНТО. От техните делегации идваха неиздържащите критика „аргументи“, че нямало още единна Германия, като единна Германия я няма именно по вина на западните държави и когато се знае, че те не желаят единна Германия; че бившите Хитлерови генерали, а сега командувачи бундесвера или на тоически военни части, уж изменили своята вълча природа и се превърнали в кротки агънца; че с предложенията на социалистическите държави се преследвала целта да се посегне уж на свободата на западноберлинското население и други такива.

Заслужава да се отбележи, че срещу тази фалшива позиция на западните държави от трибуната на ООН прозвучаха много трезви гласове на представители на държавите — участнички в септемврийската Белградска конференция. Сега основният факт, че съществуват две германски държави и че с тях като с правоприменници на Хитлеровия райх може и трябва да се сключи мирен договор, се приема от все по-голям брой страни—членки на ООН. При това положение неоправданата и направо провокаторска позиция на заплахи, с която отговориха на мирните предложения на социалистическите страни някои от западните ръководители, губи все повече почва под краката си.

Ние изцяло поддържаме предложенията на др. Хрущов, формулирани от него на XXII конгрес на КПСС: ако западните сили са готови действително делово и добросъвестно, в общ интерес на мира да разгледат проблема за слагане на черта под Втората световна война, за осуетяване на военноподпалваческите планове на наследниците на Хитлер, социалистическите държави няма да настояват подписването на мирния договор с Германия да стане до 31. XII. 1961 г. Главното е деловото и честно разрешаване на въпроса.

Какви главни благоприятни последици би имало предлаганото уреждане на проблема за ликвидиране на остатъците

от Втората световна война? То преди всичко би спомогнало за по-нататъшното укрепване позициите на миролюбивите сили, на всички онези, които са за смекчаване на международното напрежение. То би помогнало да се подобрат отношенията между всички държави в Европа. То би спънало агресивните среди, особено реваншизма в Германската федерална република. Сключването на мирен договор би потвърдило съществуващите граници на Германската демократична република и по този начин би затруднило допълнително германския реваншизъм. То би дало най-сетне международно признание на суверенитета на Германската демократична република и на нейното право да бъде пълен господар на своята територия, като не допусне в нея повече никакъв остатък от окупационен режим.

Не можем да не отбележим, че за съжаление през последните месеци наред с изказванията, че те имат намерение да преговарят за уреждане на германския въпрос, САЩ и техните съюзници от НАТО на практика вършат друго. В Германската федерална република и изобщо на Запад се трупат все повече американски, английски, френски, канадски и др. военни части. Докарва се допълнителна военна техника. Все пооткрито се говори за въоръжаване на бундесвера с ракетно и ядрено оръжие и дори за предстоящото разрешаване на ГФР да произвежда такова оръжие сама. На границите на Германската демократична република и особено на границите на столицата на ГДР от Западен Берлин се предприемат все по-чести военни провокации. Както се вижда от западногерманския печат, съвсем наскоро е била сключена нова срамна сделка между САЩ и ГФР за доставка на огромни количества американско оръжие на стойност близо 2,4 млрд. марки. В замяна на някои финансови отстъпки правителството на САЩ се е съгласило да се съпротивлява срещу всяко предложение за ограничения във въоръжаването на бундесвера, а така също и да не допусне включването на Западна Германия в зона с намалено въоръжаване. Такива факти още повече потвърждават правилността на предложението на Съветския съюз и на другите социалистически държави, правилността на позицията на нашето народно правителство, изразена в неговата декларация от м. август по въпроса за мирния договор с Германия. Германският въпрос следва да бъде уреден, колкото е възможно по-скоро. Възможността за провокации на границата на ГДР и за каквото и да е оправдание за стрипване на западни военни сили в Европа трябва да бъде премахната. Опасността от война в Европа трябва да бъде ликвидирана.

Другари! Създаденото от империалистите международно напрежение във връзка с германския въпрос с особена сила подчертава колко е важно за човечеството да бъдат бързо решени някои съдбоносни проблеми — такива като общото и

пълно разоръжаване, като намирането начини за мирно съвместно съществуване между държавите с различен обществен строй.

Достатъчно е да си представи човек, че в света би изчезнало един ден оръжието и би останало то в онзи вид и минимално количество, колкото е необходимо за опазване на вътрешния ред във всяка държава, за да види, че наистина такава напрежение в международните отношения, каквото съществува в настоящия момент, би било просто физически невъзможно. Ето защо комунистическите партии и всички миролюбиви сили в света полагат толкова усилия, за да бъде решен този „въпрос на въпросите“, както го нарече в своята реч пред ООН др. Хрущов през 1959 г.

Съветските предложения за общо и пълно разоръжаване не се приемат досега от главните империалистически държави, защото в ръководството на тия държави надделяват пряко заинтересуваните от военно производство оръжейни монополи, от една страна, а, от друга страна, вилнее необуздан антикомунизъм, съпътван от омраза към социалистическите страни, а оттам и към всеки прогрес изобщо. Поради това и съществуват още „теории“, споменати през настоящата XVI сесия на ООН дори от нейната висока трибуна, че уж идеите за мирно съвместно съществуване на държавите с различен обществен строй били утопични и едва ли не вредни. В действителност, когато империалистите бъдат доведени от развоя на стъпигията до признаването на необходимостта да съществуват мирно съвместно със социалистическите държави и да не заговорничат против социалния прогрес в света, това ще облекчи извънредно много бързото разрешаване на най-важните световни проблеми, включително проблема за всеобщото и пълно разоръжаване. Но има ли изгледи империалистите да осъзнаят това? До него може и неизбежно ще ги доведе непрекъснатото разрастващата се мощ на социалистическия лагер и на всички сили на мира в света, защото дори за най-отявлените врагове на идеята за мирно съвместно съществуване е ясно, че алтернативата на тази идея е войната, а изгледите за спечелване на една трета световна война от империалистите са нулеви.

Не напразно на Запад са толкова сърдити на Съветския съюз, че той пред лицето на заплахите бе принуден да възобнови ядрените опити и след като построи свръхмощни превозни средства за пътуване в Космоса, да изпробва и такова оръжие, пред което всеки подпалвач на война следва сериозно да поразмисли.

Комунистите са дълбоко убедени, че безкласовото общество, за което те се борят в целия свят и което строят на една трета част от земното кълбо, е по-добър обществен

строй от капиталистическия. Но тъкмо защото са убедени в това и в неизбежното преминаване на обществото от по-низщата капиталистическа към най-висшата социалистическа обществена организация, комунистическите партии, като управляващи в социалистическите държави, са противници както на износа на революция, така и на износа на контрареволюция и са искрени привърженици на мирното съвместно съществуване.

От извънредно важно значение за запазването на мира и разведвяването на международната обстановка е империалистическите държави да бъдат заставени да се откажат от своите агресивни планове срещу свободните и независими страни. Известно е, че през пролетта на настоящата година реакционните среди в САЩ организираха въоръжено нападение срещу република Куба. Този акт на неоправдана груба намеса във вътрешните работи на една суверенна страна предизвика възмущението и протестите на всички прогресивни хора в света. Героичният кубински народ съумя да запази своите революционни завоевания и даде заслужен урок на агресорите. Но какво стана след това? Вместо да извлекат поука от печалния край на злополучната авантюра, американските империалисти започнаха подготовка на нова агресия, за ново престъпно нападение срещу Куба. И в резултат на тази подготовка в настоящия момент над младата Кубинска република е надвиснала отново сериозна и непосредствена опасност.

Публична тайна е това, че в североамериканските управляващи среди провалянето на априлската им антикубинска авантюра се обяснява с недостатъчната подкрепа на авиацията и военноморските сили и че сега те готвят повече авиация и военни кораби за нова агресия. Публична тайна е и това, че в североамериканските щати Флорида, Каролина, Тексас, Ню Джерси и други, както и на териториите на Никарагуа, Гватемала, Пуерто Рико, Доминиканската република и още латиноамерикански държави се готвят в много бази американски наемници за нахлуване на Куба. Знае се, че в самата Куба на американската база Гуантанамо се увеличиха напоследък частите на САЩ. Всичко това се съпровожда от натиска на щатите над латиноамериканските държави да късат отношенията си с Куба и от откритите оправдания на „правото“ на Уолстрийт да се меси в кубинските вътрешни работи.

Българският народ заедно с всички народи изпитва чувство на безгранично възхищение от единството и решителността на кубинските патриоти, които с пушка в ръка при своите работни места са готови да бранят самоотвержено свободата на своята родина. (*Ръкопляскания*) На тяхна страна са симпатиите и подкрепата на всички, които милеят за правото на всеки народ да отстоява свободата и независимостта си. Целият свободолюбив свят ще осъди готвената нова северо-

американска агресия против Куба и ще направя всичко, за да я провали.

Мирното съвместно съществуване изисква не само отказ от агресивни действия на империалистите, но и признаване на съществуващите факти в международния живот, избягване на всякакви опити да се променят или пренебрегват тези факти. Точно това обаче не правят империалистите. Те си затварят очите пред съществуването на Китайската народна република, стремят се с всички сили да не допуснат възстановяването на нейните законни права в Организацията на обединените нации. Разбира се, това не пречи на китайския народ да живее и успешно да изгражда социализма в своята страна. Китайската народна република е велика държава и ако тя все още не се допуска в Организацията на обединените нации, от това губи не друг, а самата Организация на обединените нации. Ето защо извън всякакво съмнение е, че, въпреки съпротивата на империалистическите държави, не е далеч денят, когато Китайската народна република ще заеме своето законно място в Организацията на обединените нации и ще даде своя принос за успешното изпълнение на нейните задачи.

Не могат вече да командуват безцеремонно американските представители в ООН, както това вършеха до неотдавна. Ново доказателство за такъв извод можем да видим в приемането на Монголската народна република, която ние от сърце приветствуваме по случай влизането ѝ в ООН. (*Ръкопляскания*)

Все към въпроса за признаването от империалистите на историческите факти и необходимостта от мирното съвместно съществуване спада и отношението на западните държави начело с техния ръководител — САЩ, към остатъците от колониализма и към новоосвободените бивши колонии. За да не търсим повече примери, можем да погледнем на трагедията на Конго и на мъките на Лаос — страни, на които империалистическата намеса пречи да стъпят на крака като единни и независими държави. Мисля, другари народни представители, че ще отговоря на вашите чувства, ако използвам трибуната на Народното събрание да изразя още веднъж всичките симпатии, с които българският народ се отнася към народите, борещи се за свобода, и готовността му за всестранино и искрено политическо, икономическо и културно сътрудничество с тях. (*Ръкопляскания*)

Другарки и другари народни представители! Нашата народна власт с възпитанието на поколенията в дух на международна солидарност, на уважение към другите народи с грандиозните си строителни програми в името на повишаване равнището на живота на нашия народ и с външната си политика спрямо съседните и по-далечни страни всекидневно до-

казва своята привързаност към идеите за мирно съвместно съществуване на всички държави, към идеята за траен мир между народите. Колкото се отнася до отношенията с нашите съседи, те бяха през миналия месец ярко характеризирани в известното интервю на д-р. Тодор Живков пред кореспондента на френския вестник „Комба“. За тях много пъти е говорено от най-отговорни ръководители и институти на нашата страна. Ние можем и сега още веднъж от тази трибуна да потвърдим нашите позиции по отношенията ни с всички наши балкански съседи, с които желаем да живеем в мир и добросъседство. Народна република България се стреми към трайни добросъседски отношения и предлага разрешаване на всички нерешени, висящи и спорни въпроси на масата на преговорите. Ние предлагаме на нашите съседи от юг редица съвместни мероприятия, които са от общ интерес за народите на нашите страни. Поддържахме и поддържаме конкретните предложения, наши и на други страни, отнасящи се до осигуряването на мира на Балканите и в областта на Адриатика още преди сключването на международно споразумение за общо и пълно разоръжаване. Тези наши предложения още не срещат разбиране от страна на някои съседни държави. Все още вярват в съюз с наследниците на Хитлер някои, които в неотдавнашното минало бяха заплашени буквално със затриване с лицето на земята от предшествениците на сегашните западногермански империалисти. Нещо повече: съседни нам страни участвуват в провежданите от НАТО военни мероприятия, в отговор на миролюбивото предложение на социалистическия лагер за уреждане на германския въпрос и ни принуждават да вземаме и ние на свой ред необходимите мерки, за да осигурим неприкосновеността и мирния труд на нашия народ. Балканите се сочат и днес в планове на империалистите като възможно огнище на готвени от тях военни конфликти. Дълг е на парламентите, на правителствата и на народите на балканските страни да осуетят пъклените замисли на империалистическите агресори. Правителството на Народна република България с пълно съзнание за този дълг продължава да води политика на мир, която предполага и готовността да бъде даден отпор на всякаква агресия по най-убедителен начин.

Ние не си затваряме очите пред факта, че с някои от съседните страни отношенията ни не са нормални, че например в Гърция и предизборната борба не спря, а, напротив, усилви невъздържаната антибългарска кампания. Но ние като политици със здрави нерви и чисти намерения знаем, че постоянният отговор с „не“ на всяко наше конструктивно и полезно предложение не ще издържи изпитанието на времето. Както е ясно, че воечните заплахи не действуват на нашия народ и неговото правителство, така е ясно, че всяка готовност за раз-

бирателство ще срещне неизменното ни съгласие да направим всичко за запазването на мира на Балканите.

Другари! Народното събрание току-що прие плана и бюджета за развитието на нашата страна през следващата 1962 г. Осъществяването на задачите, залегнали в този план, ще стимулира още повече растежа на нашата икономика, ще увеличи производството на материални блага и благосъстоянието на българския народ. Всичките наши успехи в различните области на живота са постижения не само на нашия народ, но и наш посилен принос за укрепване могъществото на целия социалистически лагер, на всички прогресивни сили, които се борят за мир и международно сътрудничество. А няма по-сигурна гаранция за запазването на мира от силата и единството на социалистическия лагер. Те са толкова по-необходими във времена като днешните, когато политическият авантюризм на някои империалистически среди и техните агентури е готов да тласне света във военна катастрофа. Поради провокациите на вътрешната и външната реакция през първите дни на народната власт нашият народ издигна лозунга „Строим и бдим“! Когато сега сме на прага на още по-грандиозно строителство, което ние вършим спокойно и с пълна вяра в своите сили, ние не можем да не бдим още по-будно над мирния труд на народа ни, над вече създадените от него материални и духовни нови социалистически ценности, над хубавото бъдеще на идните поколения. При това твърдо знаем, че правото дело на мира и социализма е непобедимо. *(Продължителни ръкопляскания)*

Председател Фердинанд Козовски: Думата има председателят на Комисията по външните работи при Народното събрание др. Сава Гановски да предложи на Народното събрание проект за декларация.

Акад. Сава Гановски: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! Хубавата информация, която направил другарят министър на външните работи Карло Луканов, Ви разкрива при какво международно положение ние провеждаме нашата сесия. Резултатите, с които приключва сесията — приемането на народностопанския план и бюджета, — показват колко необходима е борбата за тяхното изпълнение и как тя е неделима от борбата за мир. Борбата за мир е неделима от борбата за изпълнение на плановете и задачите, които поставят партията и правителството на нашата страна.

Счетохме за необходимо и сметнахме, че ще изразим волята на нашия народ — както изрази тази воля нашето правителство в своята декларация преди два месеца по въпросите на международното положение, — ако настоящата сесия на Народното събрание приеме една кратка декларация. Особе-

но по германския въпрос нашето Народно събрание трябва да вземе отношение и както каза и другарят министър на външните работи, да покаже, че ние не само сме за мир, но едновременно и бдим и че наистина с всички сили, както целият наш народ, ние ще трябва в борбата за мир да разобличаваме без остатък враговете на мира, подпалвачите на нова война. Ние счехоме, че една кратка декларация е нужно да има от страна нашето Народно събрание, която ние предлагаме на вашето внимание за обсъждане и приемане. *(Чете)*

„Д Е К Л А Р А Ц И Я

**на Народното събрание на Народна република България за
близо мирно уреждане на германския въпрос**

Народното събрание на Народна република България констатира със загриженост, че в последно време международното напрежение не само не е намаляло, но се изостри твърде много в резултат на поведението на западните държави по германския въпрос.

Повече от шестнадесет години изминаха от края на Втората световна война и още не е подписан мирен договор с Германия, не са ликвидирани остатъците от войната. През това време правителствата на Съединените американски щати, Великобритания и Франция, погазвайки най-грубо основните положения на подписаното и от тях Потсдамско споразумение, направиха и правят всичко, за да улесняват в Западна Германия възстановяването на германския милитаризъм, който разпали две световни войни. С тяхна помощ усилено се организира бундесверът начело с бивши хитлеристки генерали и се подготвя снабдяването му с ядрено оръжие. Същевременно западните сили, сами подготвяйки война, открито насърчават западногерманските реваншистки планове, насочени против безопасността и териториалната цялост на съседните държави: Германската демократична република, Чехословашката социалистическа република, Полската народна република и др. Западен Берлин е превърнат в база на шпионаж и на постоянни дръзки провокации против социалистическите страни. По такъв начин в центъра на Европа се създаде най-опасно огнище на една нова световна война.

Това ненормално и тревожно положение доведе държавите, участващи във Варшавския договор, най-пряко заинтересувани от запазването на сигурността и мира в Средна Европа, до неизбежния и правилен извод, че е необходимо час по-скоро да се сложи край на създаденото опасно положение, като се сключи мирен договор с Германия и на тази основа се нормализира положението в Западен Берлин.

Направените в този смисъл предложения от съветското правителство намериха горещото одобрение на нашия народ

и най-благоприятен отзвук в широките среди на световната общественост. За съжаление страните от Североатлантическия пакт начело със Съединените американски щати посрещнаха тези миролюбиви и мъдри предложения с отказ да преговарят, с остри нападки и закани, че щели да употребят сила, със засилени военни приготовления, включително и недалеч от нашите южни граници. Тези страни и до този момент не са изявили склонност да се разрешат спорните въпроси във връзка с германския проблем по пътя на незабавни преговори.

Вместо да възприемат това единствено разумно предложение, западните страни се опитват да изопачават смисъла на съветските предложения, да измислят различни претексти за отклоняване на преговорите, каквото е например безоснователното им твърдение, че уж Съветският съюз поставял въпроса в ултимативна форма. За всеки разумен човек е ясно, че нищо не е пречило и не пречи на западните правителства да приемат пътя на преговорите, за да се потърси и намери съгласувано решение, ако те действително се въодушевяват от интересите на мира и сигурността, от прижата да се пресече пътят на една унищожителна ядрена война, каквато подготвят пред очите на целия свят западногерманските милитаристи и реваншисти.

Българският народ и неговото правителство полагат непрестанно най-искрени усилия за укрепване на мира и установяването на добросъседски отношения на Балканите. Нашият народ не е забравил изпитанията, които той, както и другите балкански народи, преживя в резултат на агресивната политика на германския империализъм. Той не може да не изпитва дълбока загриженост сега, когато вижда как западногерманските управници и генерали размахват главнята на нов световен пожар.

Изразявайки дълбоко миролюбивите чувства и оправданата загриженост на нашия народ, Народното събрание на Народна република България одобрява и подкрепя безрезервно становището, изразено в декларацията на нашето правителство от 28 август т. г. относно необходимостта да се сключи в най-близко време мирен договор с двете германски държави.

То счита напълно правилна неговата готовност да подпише заедно с другите страни, които пожелаат, мирен договор с Германската демократична република в случай, че западните държави, въпреки всички разумни доводи, откажат да подпишат мирен договор с двете германски държави.

Народното събрание е убедено, че премахването на остатъците от Втората световна война ще доведе до осигуряването на стабилно положение в Средна Европа и ще спомогне в най-висока степен, за да се пресече, докато не е станало

късно, пътят на безразсъдните планове на западногерманските милитаристи и реваншисти да разпалят нова световна война. То счита, че парламентите на всички страни в света са длъжни да направят необходимото, за да се стигне по пътя на преговорите в най-близко време до мирното уреждане на германския въпрос. С оглед на района, в който живеем, ние бихме искали да очакваме, че парламентите в съседните нам балкански страни, вземайки предвид своите огромни отговорности, също ще присъединят своя глас в подкрепа на предложенията за мирно разрешение на спорните международни въпроси.

Народното събрание на Народна република България счита, че сега, когато човечеството е изправено пред най-страшна заплаха, върховен дълг на всички парламенти и парламентарни дейци, както и на правителствата е да положат максимални усилия за незабавно отстраняване на тая заплаха, за запазването на мира в Европа и целия свят, за честно съблюдаване на принципите за мирно съвместно съществуване на държавите с различен обществен строй.“ (*Продължителни ръкопляскания*)

Председател Фердинанд Козовски: Във връзка с информацията на министъра на външните работи и прочетения проект за декларация иска ли някой от народните представители да се изкаже? — Няма желаещи.

Тогава пристъпваме към гласуване на проекта за декларация.

Които от народните представители са съгласни с текста на прочетената декларация, моля да гласуват. Приема се единодушно. (*Много продължителни ръкопляскания*)

Пристъпваме към разглеждане на следващата точка от дневния ред:

Доклад на Комисията по изработване на проект за изменение на Конституцията на Народна република България

Има думата председателят на комисията д-р. Димитър Ганев.

Димитър Ганев: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! Народното събрание в заседанието си на 11 март 1959 г. разгледа въпроса за необходимостта да се измени Конституцията на Народна република България и по предложение на парламентарните групи на БКП и БЗНС избра Комисия за изработване проект за изменение на Конституцията. Общите рамки на измененията бяха указани в изнесенния на това заседание доклад.

Избраната от Народното събрание комисия се отнесе с най-голямо внимание към възложената ѝ задача. Комисията обсъди в подробности въпросите, които трябва да бъдат уре-

дени в проекта. В помощ на комисията бяха привлечени най-изтъкнатите наши учени и практически работници — юристи и икономисти. След задълбочена и продължителна работа комисията подготви един твърде широк проект, засягащ изменението на голяма част от текстовете на Конституцията, който следваше да бъде подложен за всенародно обсъждане.

Междувременно обаче настъпиха някои събития, които наложиха отлагането както на всенародното обсъждане на проекта, така и внасянето му за разглеждане от Народното събрание. На първо място стана известно, че ще бъде свикан XXII-ият конгрес на КПСС, който ще приеме третата програма за построяване на комунистическо общество. И наистина в съгласие с очакванията в обнародваната Проектпрограма бяха поставени редица въпроси за по-нататъшното развитие на държавното строителство, за разширяването и усъвършенствването на социалистическата демокрация в периода на постепенния преход към комунизма. По-конкретно в нея намериха място въпросите за по-широко и активно участие на народните маси в управлението на държавата и в ръководството на стопанското и културното строителство, за по-пряк контрол върху дейността на държавните органи, за повишаването на ролята и значението на народните съвети, за превърлянето на държавни функции върху обществените организации, за разширяване ролята и значението им в държавния, стопанския и културния живот, за всемерното развитие на свободите на личността и на правата на гражданите в социалистическата държава и за по-нататъшното утвърждаване на гаранциите за упражняването им и др.

Освен това в Проектпрограмата се поставиха и редица въпроси за обществено-икономическото развитие през прехода от социализма към комунизма, които също така биха могли да дадат отражение върху формулировките в редица конституционни текстове. Както се очакваше, тези въпроси бяха всеостранно разисквани, разширени и задълбочени в заседанията на самия XXII конгрес на КПСС.

На второ място предстои през 1962 г. да бъде свикан VIII конгрес на Българската комунистическа партия. На този конгрес ще се отчетат постиженията и промените, станали в обществено-икономическия, държавния и културния живот на страната за периода след VII конгрес и ще се приложат творчески за нашата страна общите закономерности на развитие на социалистическото общество, разработени в партийните документи след XX конгрес на КПСС — Декларацията от месец ноември 1957 г. и Заявлението от месец декември 1960 г. на комунистическите и работническите партии и особено в документите на XXII конгрес на КПСС.

На VIII конгрес на Българската комунистическа партия без съмнение ще се набележат и редица програмни моменти и конкретни мероприятия за изграждането на предпоставки за постепенното преминаване към комунизма, които също така би следвало да бъдат взети предвид при редактирането на измененията в Конституцията.

Безспорно е, че Конституцията не е програма и че тя преди всичко отразява станалите вече промени. Но едновременно с това тя трябва да бъде основа за по-нататъшно развитие, чрез което да може максимално да се ускорят темповете за изграждането на предпоставките за постепенното преминаване към комунизма. Конституцията по своето естество трябва да съдържа норми, които да могат да обслужват цял отделен етап на развитие, без да се прибегва до чести нейни изменения.

При изменението на Конституцията трябва да се отчетат и всички промени, станали досега, и онези тенденции на развитие, които ще намерят място в документите на предстоящия VIII конгрес на Българската комунистическа партия. Изработеният от избраната от Народното събрание комисия проект по своята същина отразява установките на VII конгрес на партията. При това положение не би било целесъобразно да се пристъпи към значително изменение на Конституцията сега, а след една-две години да се внасят нови изменения в нея.

Ето защо по-правилно би било да се отложи за по-късно въпросът за цялостното преглеждане на Конституцията и в светлината на новите партийни документи да се изработи проект за цялостното нейно изменение, което би могло да бъде и в по-широки рамки, и в по-различна светлина.

Наред с това обаче има някои въпроси за частично изменение на Конституцията, които биха следвало да се решат от Народното събрание още сега. Тези въпроси се съдържат във внесенения от правителството законопроект за изменение на членове 18, 19 и 47 от Конституцията на Народна република България. Кое налага изменението на тези текстове от Конституцията, в какво се състои същността на тези изменения?

Известно ви е, че на 22 декември т. г. изтича мандатът на сегашното Народно събрание. Предстоят избори за ново четвърто по ред Народно събрание на Народна република България, което в продължение на 4 години по пълномощие на народа ще упражнява държавната власт в цялата ѝ пълнота.

Априлският и Септемврийският пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия от 1956 г. посочиха като постоянна линия на нашето обществено развитие по-нататъшното разширяване на социалистическата демокрация. Проведеха се редица мероприятия в тази насока. Освен досега проведените мероприятия една от мерките, които се

налагат, е и увеличаването на броя на народните представители. Законопроектът предвижда да се намали нормата за избиране на народните представители — по един народен представител да се избира на 25 000 жители вместо на 30 000 жители, както беше досега. С това Народното събрание ще стане още по-пълен изразител на народната воля, в него ще се включат повече общественици и специалисти от различни сектори на държавния, стопанския, обществен и културния живот, което съществено ще повиши качеството на работата на Народното събрание и на неговите постоянни комисии. Ще се засилят непосредствените връзки на народните представители с избирателите, което ще означава по-нататъшно демократизиране на избирателната система и ще се създаде по-голяма възможност за редовното отчитане на народните представители пред своите избиратели. Включването на по-голям брой народни представители в състава на Народното събрание ще означава за тях преминаването на една школа за управление и стопанисване от висш ранг. То ще представлява една стъпка по-напред за въвеждането на трудещите в управлението и стопанското ръководство. За това се смята за необходимо да се измени още сега чл. 18 от Конституцията на Народна република България.

Практиката на Народното събрание в продължение на повече от 10 години показва, че свикването на Народното събрание всяка година на редовни сесии на точно определените дати — 1 февруари и 1 ноември, фиксирани в чл. 19 от Конституцията, крие в себе си редица неудобства. Така понякога, за да се изпълни разпоредбата на Конституцията, сесията се свиква на определената дата, без да има достатъчно въпроси за разглеждане от нея. В други случаи законопроектите трябва да бъдат изработени в кратки срокове, което се отразява върху тяхното качество поради бързината, с която трябва да бъдат разгледани от Министерския съвет и от постоянните комисии на Народното събрание. Нуждите на живота са налагали редица години, освен двете редовни сесии да се свикват и извънредни сесии. Така например настоящото Народно събрание е било свикано на 8 редовни и на 7 извънредни сесии, а Второто Народно събрание — на 8 редовни и 8 извънредни сесии. Това показва, че целта, преследвана със сегашния текст на чл. 19 да има през годината две сесии, се постига.

Ето защо, налага се в бъдеще сесиите на Народното събрание да не се делят повече на редовни и извънредни и да се премахнат фиксираните през годината дати за свикване на сесиите. Достатъчно е да се вмени в задължение на Президиума на Народното събрание да свиква Народното събрание най-малко по два пъти през годината. При това положение сесиите на Народното събрание ще се свикват от Президиума съобразно нуждите. Практиката показва, че такова

едно изменение е необходимо и то не трябва да се отлага.

Все в насока за развитие и разширяване на нашата демокрация частта от народните представители, които биха могли да поискат свикването на Народното събрание на сесия с проекта се предлага да се намали от една трета на една пета. Такова едно намаляване се налага и поради увеличаването на общия брой на народните представители.

Предлага се също така новонабраното Народно събрание да се свика на сесия най-късно два месеца след деня на изборите. С това фактически се и узаконява досегашната наша практика.

Последното изменение, което се предлага със законопроекта, засяга чл. 47 от Конституцията. Този текст урежда административното деление на страната. Той говори за околии, а тези административни единици у нас бяха изоставени. Както ви е известно, през 1958 г. се установи ново административно деление на страната — на общини и окръзи. За да се отрази съществуващото положение, се налага да се измени и чл. 47.

Предлаганата втора алинея на същия текст създава възможност, ако нуждите наложат, да бъдат образувани и други административни единици независимо от това, дали са по-големи, или по-малки.

Предложенията, които се съдържат във внесените от Министерския съвет законопроекти, не се различават по същество от измененията на съответните текстове, изработени от комисията.

Ето защо комисията подкрепя законопроекта, внесен от Министерския съвет.

Що се касае обаче до въпроса за цялостно изменение на Конституцията, по съображенията, вече изложени накратко, комисията предлага на Народното събрание той да бъде разглеждан от следващото Народно събрание. *(Ръкопляскания)*

Председател Фердинанд Козовски: Във връзка с доклада на др. Димитър Ганев от името на парламентарната група на Българската комунистическа партия и парламентарната група на Българския земеделски народен съюз има думата др. Сава Гановски да прочете проекторешение.

Акад. Сава Гановски: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! За избирането на Комисия за подработка на Конституцията, както помните, беше внесено предложение от двете парламентарни групи — на Българската комунистическа партия и на Българския земеделски народен съюз. Сега след направеното кратко изложение от др. Димитър Ганев — председател на Комисията по подработката на проект за изменение на Конституцията, и основанията, които

излага той, да бъде отложен този въпрос за следващото Народно събрание, смятаме, че това е целесъобразно, и двете парламентарни групи внасят следното решение-проект, за да вземем отношение по това предложение, което направи др. Димитър Ганев: *(Чете)*

„РЕШЕНИЕ

по работата на Комисията за изработване проект за изменение на Конституцията на Народна република България

Народното събрание, като изслуша доклада на председателя на Комисията за изработване проект за изменение на Конституцията на Народна република България, като взе предвид, че комисията е изработила надлежния проект съобразно възложеното ѝ поръчение от Народното събрание, счита, че са налице основателни причини за отлагане внасянето на проекта за разглеждането му, поради което

РЕШИ:

1. Намира, че Комисията за изработване проект за изменение на Конституцията на Народна република България е изпълнила възложената ѝ задача по изработване на проекта.
2. Отлага за Четвъртото Народно събрание разглеждането на въпроса за цялостно изменение на Конституцията.

Председател Фердинанд Козовски: Има ли някои другари народни представители да желаят да се изкажат във връзка с доклада на др. Димитър Ганев и с прочетеното проекторешение? — Няма.

Ще гласуваме проекторешението.

Който от другарите са съгласни с прочетеното предложение за решение, моля да гласуват. Абсолютно мнозинство. Приема се.

Пристъпваме към следващата точка от дневния ред:

Разглеждане на законопроекта за изменение на членове 18, 19 и 47 от Конституцията на Народна република България.

Другарки и драгари народни представители! Преди да пристъпим към разглеждане на законопроекта, Бюрото иска да даде следното малко обяснение. Настоящият законопроект беше внесен от Министерския съвет в Бюрото на Народното събрание на 26 октомври т. г. На същата дата той бе изпратен и на другите народни представители. При това положение от датата на постъпването на законопроекта до деня на разглеждането му е минало повече от една седмица. Следовател-

но спазени са всички условия, които се изискват от закона и в чл. 9 на Конституцията. Следователно няма никаква пречка от конституционна гледна точка за разглеждането на законопроекта.

Моля дежурния секретар др. Иванка Мирчева да прочете мотивите и текста на законопроекта.

Иванка Мирчева: (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за изменение на членове 18, 19 и 47 от Конституцията на Народна република България

Другарки и другари народни представители! Внесеният за обсъждане и приемане от Народното събрание законопроект съдържа само някои частични и нетърпящи отлагане изменения на изброените членове на Конституцията независимо от общия преглед и изменение на текстовете ѝ, които се налагат от настъпилите промени в държавния, стопанския, обществен и културния живот на страната.

С изменението на чл. 18 се намалява нормата за избиране на народните представители от тридесет хиляди на двадесет и пет хиляди жители. Това е в съгласие с тенденцията за разширяване и усъвършенстване на нашата социалистическа демокрация. То цели по-нататъшното засилване на представителството на народа в управлението, неговото демократизиране, както и още по-голямото демократизиране на изборителната система. При намалената норма народните представители ще могат да поддържат по-близки и по-непосредствени връзки с избирателите си и да се отчитат пред тях.

С предлаганото изменение на чл. 19 се премахва делението на сесиите на Народното събрание на редовни и извънредни. Изоставят се посочените дати на годината, когато Народното събрание без оглед дали нуждите налагат или не трябва да се свика на редовна сесия. Вместо това се предвижда задължение за Президиума на Народното събрание да свиква сесии на Народното събрание най-малко два пъти през годината. Датите на свикването им ще се определят съобразно нуждите. За да се подчертае демократичността в работата на Народното събрание, се предвижда възможност за свикването му на сесия по искане най-малко на една пета от броя на народните представители, а не на една трета както беше досега. На последно място се отразява практиката, че новоизбраното Народно събрание трябва да се свика не по-късно от два месеца след деня на изборите.

В новата редакция на чл. 47 е отразено сегашното административно деление на страната. Заедно с това се предвижда

възможност в зависимост от нуждите на държавното управление и на развитието на народното стопанство да се създават в бъдеще въз основа на Конституцията и други по-големи или по-малки административни единици.

Като имате предвид горното, молим Ви, другарки и другари народни представители, да одобрите и гласувате предлагания законопроект.

Първи зам.-председател на Министерския съвет:
Р. Дамянов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение на членове 18, 19 и 47 от Конституцията на Народна република България

§ 1. Алинея II на чл. 18 се изменя така:

„То се състои от народни представители, избрани от народа по един на двадесет и пет хиляди жители.“

§ 2. Член 19 се изменя така:

„Народното събрание се свиква на сесии от Президиума на Народното събрание най-малко два пъти през годината.

То може да бъде свикано и по искане най-малко на една пета от народните представители.

Новоизбраното Народно събрание се свиква на сесия най-късно два месеца след деня на изборите.“

§ 3. Член 47 се изменя така:

„Територията на Народна република България се дели на общини и окръзи.

Със закон могат да се създават и други административни единици.“

Председател Фердинанд Козовски: Другарки и другари! Поради големите подробности, които са изложени в мотивите, които бяха прочетени, а също и във връзка с обясненията, които даде в доклада си др. Димитър Ганев, Бюрото е уведомено от Министерския съвет, че специален доклад по въпроса няма да има.

Приканвам докладчика на Законодателната комисия по законопроекта др. Борис Лозанов да изрази мнението на Законодателната комисия по законопроекта.

Борис Лозанов: Другари народни представители! Законодателната комисия, като обсъди повдигнатите въпроси за измененията на Конституцията, намери, че те са уважителни и излиза пред Вас със следното

„ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на Законодателната комисия по законопроекта за изменение
на членове 18, 19 и 47 от Конституцията на Народна
република България

Законодателната комисия предлага на Народното събрание да гласува и приеме горния законопроект, както е предложен от Министерския съвет, без изменение.

Председател на Законодателната комисия: **Б. Лозанов**“

Председател Фердинанд Козовски: Има ли някой народен представител да желае да се изкаже по законопроекта? — Няма.

Тогава ще пристъпим към гласуване. Бюрото предлага да гласуваме този законопроект параграф по параграф. Има ли друго предложение? — Няма.

Който от другарите народни представители са съгласни с това предложение, моля да гласуват. Мнозинство, приема се.

Моля докладчика на Законодателната комисия др. Борис Лозанов да чете законопроекта параграф по параграф.

Борис Лозанов: *(Чете)*

„ЗАКОН

за изменение на членове 18, 19 и 47 от Конституцията на Народна република България“

Председател Фердинанд Козовски: Който от другарите народни представители е съгласен със заглавието така, както бе прочетено, моля да гласува.

Аз искам да предупредя другарите народни представители, че за изменение на Конституцията се изисква да са гласували най-малко 2/3 от общия брой на народните представители. Тук гласуват всички присъстващи и те са повече от 2/3. Приема се заглавието.

Борис Лозанов: *(Чете)*

„§ 1. Алинея II на чл. 18 се изменя така:

„То се състои от народни представители, избрани от народа по един на двадесет и пет хиляди жители.“

Председател Фердинанд Козовски: Който от другарите са съгласни с текста на § 1, моля да гласуват. Друго

мнение има ли? — Няма. Гласуват всички присъстващи, приема се.

Борис Лозанов: (Чете)

„§ 2. Член 19 се изменя така:

„Народното събрание се свиква на сесии от Президиума на Народното събрание най-малко два пъти през годината.

То може да бъде свикано и по искане най-малко на една пета от народните представители.

Новоизбраното Народно събрание се свиква на сесия най-късно два месеца след деня на изборите.“

Председател Фердинанд Козовски: Които от другарите народни представители са съгласни със съдържанието на § 2 така, както бе прочетен, моля да гласуват. Друго мнение има ли? — Няма. Гласуват всички присъстващи, приема се.

Борис Лозанов: (Чете)

„§ 3. Член 47 се изменя така:

„Територията на Народна република България се дели на общини и окръзи.

Със закон могат да се създават и други административни единици.“

Председател Фердинанд Козовски: Другарите народни представители, които са съгласни с § 3, така както бе прочетен, моля да гласуват. Друго мнение има ли? — Няма. Гласуват всички присъстващи, приема се.

Пристъпваме към разглеждане на следващата точка от дневния ред, а именно:

Разглеждане на законопроекта за изменение на Закона за избиране народни съвети и Закона за избиране Народно събрание на Народна република България.

Законопроектът бе своевременно раздаден и поради това Бюрото предлага мотивите и текстът да не се четат. Има ли друго предложение? — Няма.

Които от другарите са съгласни с това предложение, моля да гласуват. Приема се.

(Прилагат се мотивите и текстът на законопроекта съгласно чл. 38 от Правилника за вътрешния ред на Третото Народно събрание:

М О Т И В И

към законопроекта за изменение на Закона за избиране народни съвети и Закона за избиране Народно събрание на Народна република България

Другарки и другари народни представители! Последното преустройство на държавния апарат и стопанско ръководство, с което се създадоха дееспособни административно-стопански единици, показва правилността на държавната и партийна политика в нашето развитие напред.

Огромните задачи, които стоят пред държавата, налагат още повече да се засили ролята на народа във властта и управлението. Засега е необходимо да се увеличи представителството му в народните съвети и Народното събрание.

За да се отговорят на тази нужда, необходимо е да се внесат някои изменения в законите за избиране народни съвети и Народно събрание. На първо място трябва да се увеличи броят на съветниците в народните съвети, като се намали нормата за тяхното избиране. Има немалко селски народни съвети, които не могат да обхванат всички задачи, стоящи пред тях, поради недостатъчен брой съветници. Това налага да се предвиди по-голям минимум за броя на съветниците в тези народни съвети. Увеличаването броя на съветниците ще даде възможност за разширяване и състава на постоянните комитети, за да могат те от своя страна по-задоволително да изпълняват стоящите пред тях задачи. На второ място предлага се увеличение и броя на народните представители, които ще се избират вместо на 30 000 на 25 000 жители.

Предлаганите изменения в изборителните закони ще допринесат за по-нататъшното демократизиране на изборителната система, ще съдействуват за проявление на по-голяма политическа активност от страна на трудещите се при избирането на държавните органи в нашата народнодемократична държава.

Първи зам.-председател на Министерския съвет:
Р. Дамянов

З А К О Н О П Р О Е К Т

**за изменение на Закона за избиране народни съвети
и Закона за избиране Народно събрание на Народна
република България**

I. По Закона за избиране народни съвети

П а р а г р а ф е д и н с т в е н. Член 24 се изменя така:
„Изборителните райони за избиране на окръжни, градски, районни и селски народни съвети се образуват с решение на

изпълнителните комитети на съответните народни съвети при следните норми:

а) на всеки 1500 жители се образува един изборителен район за окръжен народен съвет, но броят на районите в окръга не може да бъде по-голям от 180;

б) в градски общини, които имат до 10 000 жители, се образува един изборителен район на всеки 150 жители, но броят на районите не може да бъде по-малък от 35 и по-голям от 60;

в) в градски общини, които имат от 10 001 до 20 000 жители, се образува един изборителен район на всеки 250 жители, но броят на районите не може да бъде по-малък от 60 и по-голям от 80;

г) в градски общини, които имат над 20 000 жители, се образува един изборителен район на всеки 300 жители, но броят на районите не може да бъде по-малък от 80 и по-голям от 150;

д) в градските общини Пловдив и Варна се образува по един изборителен район на всеки 1000 жители, но броят на районите във всеки от тях не може да бъде по-голям от 180;

е) в Софийската градска община се образува един изборителен район на всеки 3000 жители;

ж) в градски райони се образува по един изборителен район на всеки 1000 жители;

з) в селските общини се образува един изборителен район на всеки 150 жители, но броят на районите не може да бъде по-малък от 30 и по-голям от 70.“

II. По Закона за избиране Народно събрание на Народна република България

Параграф единствен. В чл. 25 числото 30 000 се заменя с 25 000.)

Председател Фердинанд Козовски: Бюрото е уведомено, че доклад по законопроекта няма да се прави, тъй като предлаганите изменения са подробно изложени в приложените към законопроекта мотиви.

Има думата докладчикът на Законодателната комисия др. Атанаска Лазарова да прочете предложението на комисията.

Докладчик Атанаска Лазарова: (Чете)

„ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на Законодателната комисия по законопроекта за изменение
на Закона за избиране народни съвети и Закона за избиране
Народно събрание на Народна република България

Законодателната комисия предлага на Народното събрание да гласува и приеме горния законопроект, както е предложен от Министерския съвет, без изменение.

Председател на Законодателната комисия: **Б. Лозанов**“

Председател Фердинанд Козовски: По законопроекта няма записали се оратори.

Иска ли някой да се изкаже? — Няма желаещи.

Тогава ще пристъпим към гласуване. Бюрото предлага да се гласуват по раздели — първо изменението на Закона за избиране народни съвети и след това изменението на Закона за избиране Народно събрание на Народна република България. Има ли други предложения? — Няма.

Който е съгласен с това предложение, моля да гласува. Приема се.

Пристъпваме към гласуване.

Моля докладчика да чете текста на законопроекта.

Докладчик Атанаска Лазарова: (Чете)

„ЗАКОН

за изменение на Закона за избиране народни съвети
и Закона за избиране Народно събрание на Народна
република България“

Председател Фердинанд Козовски: Който е съгласен с прочетеното заглавие на законопроекта, моля да гласува. Приема се единодушно.

Докладчик Атанаска Лазарова: (Чете)

„I. По Закона за избиране народни съвети

П а р а г р а ф е д и н с т в е н. Член 24 се изменя така:
„Избирателните райони за избиране на окръжни, градски, районни и селски народни съвети се образуват с решение на изпълнителните комитети на съответните народни съвети при следните норми:

а) на всеки 1500 жители се образува един избирателен район за окръжен народен съвет, но броят на районите в окръга не може да бъде по-голям от 180;

б) в градски общини, които имат до 10 000 жители, се образува един избиращ район на всеки 150 жители, но броят на районите не може да бъде по-малък от 35 и по-голям от 60;

в) в градски общини, които имат от 10 001 до 20 000 жители, се образува един избиращ район на всеки 250 жители, но броят на районите не може да бъде по-малък от 60 и по-голям от 80;

г) в градски общини, които имат над 20 000 жители, се образува един избиращ район на всеки 300 жители, но броят на районите не може да бъде по-малък от 80 и по-голям от 150;

д) в градските общини Пловдив и Варна се образува по един избиращ район на всеки 1000 жители, но броят на районите във всеки от тях не може да бъде по-голям от 180;

е) в Софийската градска община се образува един избиращ район на всеки 3000 жители;

ж) в градски райони се образува по един избиращ район на всеки 10 000 жители;

з) в селските общини се образува един избиращ район на всеки 150 жители, но броят на районите не може да бъде по-малък от 30 и по-голям от 70.“

Председател Фердинанд Козовски: Които от другарите народни представители са съгласни да се приеме раздел I от законопроекта относно изменение на Закона за избиране народни съвети, така както беше прочетен, моля да гласуват. Приема се единодушно.

Докладчик Атанаска Лазарова: (Чете)

„II. По Закона за избиране Народно събрание на Народна република България

П а р а г р а ф е д и н с т в е н . В чл. 25 числото 30 000 се заменя с 25 000.“

Председател Фердинанд Козовски: Които от другарите народни представители са съгласни да бъде приет раздел II от законопроекта за изменение на Закона за избиране Народно събрание на Народна република България, така както бе прочетен, моля да гласуват. Приема се единодушно.

Преминваме към последната точка от дневния ред на сесията:

Разглеждане предложението на министъра на правосъдието за избор на съдии при Върховния съд на Народна република България.

Другарки и другари народни представители! Както бе съобщено, постъпило е предложение от министъра на правосъ-

дието за избор на съдии при Върховния съд на Народна република България. Ще ви прочета самото предложение: *(Чете)*

„До Бюрото на Третото Народно събрание

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

**от Ради Найденов — министър на правосъдието
за избиране съдии за Върховния съд на Народна република
България**

Другарки и другари народни представители! Във Върховния съд на Народна република България има вакантни две места за член-съдии.

Количеството на работата във Върховния съд налага незабавно попълване състава му със съдии на вакантните места.

Съгласно чл. 61 от Конституцията на Народна република България и чл. 25, ал. I от Закона за устройството на съдилищата съдиите във Върховния съд се избират от Народното събрание.

Поради изложените съображения предлагам Народното събрание на предстоящата си ноемврийска сесия да обсъди въпроса и ако намери предложението за правилно, съгласно членове 58 и 61 от Конституцията на Народна република България и чл. 25, ал. I от Закона за устройството на съдилищата да гласува решение за избиране член-съдии във Върховния съд на Народна република България

1. Милчо Теодосиев Кръстев.

2. Любомир Василев Атанасов,
сега консултанти във Върховния съд на Народна република България.“

Има ли желаещи от другарите народни представители да се изкажат по предложението на министъра на правосъдието за избиране на член-съдии на Върховния съд? — Няма.

Тогава ще гласуваме самото предложение.

Предлагам Народното събрание да приеме следното решение: *(Чете)*

„РЕШЕНИЕ

за избиране на член-съдии при Върховния съд на Народна република България

Третото Народно събрание въз основа на членове 58 и 61 от Конституцията на Народна република България и чл. 25, ал. I от Закона за устройството на съдилищата

РЕШИ:

Избира за член-съдии при Върховния съд на Народна република България:

1. Милчо Теодосиев Кръстев от гр. София, консултант във Върховния съд на Народна република България.

2. Любомир Василев Атанасов от гр. София, консултант във Върховния съд на Народна република България."

Бюрото предлага да се гласува едновременно и за двамата. Има ли други предложения? — Няма.

Който от другарите народни представители са съгласни да се приеме проекторешението за избиране на член-съдии при Върховния съд на Народна република България, както го прочетох, моля да гласуват. Мнозинство, приема се.

Другарки и другари народни представители! С това дневният ред на осмата редовна сесия на Народното събрание е изчерпан. Приключи успешно още една творческа, делова и резултатна сесия на Третото Народно събрание.

Приет бе Държавният народностопански план за 1962 г., с който нашият трудолюбив народ ще тръгне с още по-решителни крачки към изпълнението на третата петилетка. Приет бе и бюджетът на Народна република България за 1962 г., който представлява солидна, гранитна финансова основа за осъществяване на мероприятията по плана.

Държавният народностопански план и държавният бюджет за 1962 г. са нова смела крачка в социалистическото развитие на нашата страна по пътя на разширяване на материално-техническата база на нашата родина, за нейното по-бързо придвижване към подстъпите на комунизма. Наш дълг като народни представители, като граждани, като общественици и като патриоти е да съдействуваме с всички сили и възможности за ритмичното изпълнение и преизпълнение на плана и бюджета и преди всичко наш дълг е да ги разясним и популяризираме всред нашите избиратели, всред работниците и селяните-кооператори, всред всички трудови колективи.

На сесията бе приет и закон, с който се внесоха, макар и малко, но много необходими и целесъобразни изменения в Конституцията на Народна република България в съгласие с тенденцията за разширяване и усъвършенстване на нашата социалистическа демокрация. Приеха се и други важни закони, като Закона за одобряване на общия градоустройствен план на София и Закона за рибарството, внесени бяха изменения в основните съдопроизводствени закони.

С пълно единодушие Народното събрание като верен изразител на волята, чувствата и стремежите на нашия миролюбив народ прие декларация, с която още веднъж подчерта от най-високо място искреното желание на нашия народ да се труди и да живее в мир и готовността на нашата държава да съдействува за мирното разрешаване на спорните международни въпроси.

Другарки и другари народни представители! Четиригодишният мандат на настоящото Народно събрание изтича, както

знаете, на 22 декември т. г. Тази сесия беше последната редовна и заключителна сесия на Третото Народно събрание. През течение на своя мандат Третото Народно събрание разви твърде активна законодателна дейност. За да отговори на нуждите на държавното управление и да съдействува все-странно за нашето стопанско и културно развитие, то прие над 80 закона. Неговата законодателна дейност протичаше правилно и резултатно, защото линията и перспективите на нашето движение напред бяха ясно очертани от решенията на VII конгрес на Българската комунистическа партия и на състоялите се след това пленуми на Централния комитет на партията.

Приети бяха също така извънредно важни законодателни актове. Така например през месец март 1959 г. Народното събрание утвърди, както знаете, мероприятията, изложени в доклада на първия секретар на Централния комитет на Българската комунистическа партия др. Тодор Живков, за ускоряване развитието на народното стопанство, за подобряване на материалното и културното положение на народа и за переустройството на държавното и стопанското ръководство, като гласува специален закон във връзка с това.

Приети бяха и такива важни закони като Закона за по-тясна връзка на училището с живота и за по-нагаташното развитие на народното образование в Народна република България, нов Закон за висшето образование и пр. За подобряването на държавната и финансовата дисциплина бяха приети Закон за държавния контрол, Закон за финансовия контрол, Закон за съставяне и изпълнение на държавния бюджет, Закон за държавните предприятия и др. За подобряване на материалното положение на трудещите се бе гласуван нов Закон за пенсионирането на земеделските стопани-кооператори, внесени бяха също така допълнения в Закона за пенсията и пр.

Законодателни актове бяха издадени почти по всички основни отрасли на нашия държавен, стопански и културен живот.

Успоредно с това Народното събрание по различни поводи прие редица декларации по проблемите на международното положение. Тези декларации на Народното събрание са в пълно съгласие с миролюбивата политика, която нашата държава, нашето народно правителство и Българската комунистическа партия провеждат. Те са верен отклик на миролюбивите стремежи и чувства на нашия народ. За този период бяха разширени също така връзките на нашето Народно събрание с парламентите на другите страни.

Другарки и другари народни представители! Не би било нескромно, ако се каже, че Третото Народно събрание разви и приключва своя мандат с достойно изпълнение на задачите,

които стояха пред него. Народните представители преминаха, може да се каже, една по-висша школа на управление и ръководство. Те изпълниха честно и добросъвестно своя обществен дълг, отговаряйки по този начин на високото доверие, което избирателите им гласуваха.

Позволете ми от името на Бюрото на Народното събрание да пожелае на всички другарки и другари народни представители крепко здраве и много сили за още по-активна дейност в секторите, където те работят, за преуспяването на нашата родина, за тържеството на социализма и на нашето светло комунистическо утре. *(Продължителни ръкопляскания)*

Да живее ръководителят и вдъхновителят на всички наши успехи и победи — Българската комунистическа партия! *(Много продължителни ръкопляскания. Всички стават)*

Да живее могъщата твърдина на мира и комунизма — великият и непобедим Съветски съюз! *(Продължителни ръкопляскания)*

Да живее нашата скъпа, нашата прекрасна и ненагледна родина България! *(Продължителни ръкопляскания)*

Да живее мирът в целия свят! *(Много продължителни ръкопляскания)*

Закривам осмата редовна сесия на Третото Народно събрание.

(Закрита в 10 ч. 40 м.)

Председател: **Ф. Козовски**

Секретари: **Ив. Мирчева**
В. Димитров

Парламентарен стенограф: **В. Йонков**